

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie z udziałem B.J. i S1. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o podleganie ubezpieczeniom społecznym, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24 września 2025 r., skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2024 r., sygn. akt III AUa 1099/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W. na rzecz S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. oraz S1. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty po 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 lutego 2022 r., XI U 1171/21, Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił decyzję z dnia 15 września 2020 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Warszawie w ten sposób, że stwierdził, że B.J. nie podlega

obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 1 grudnia 2011 r. jako pracownik S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz zasądził od organu rentowego na rzecz S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. 180 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2024 r., III AUa 1099/22 Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację organu rentowego (pkt I.) oraz zasądził na rzecz S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 240,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, podnosząc, że to podmiot niezgadający się z treścią decyzji powinien przedstawić argumentację i dowody, ponieważ to ten podmiot z twierdzeń przedstawionych w odwołaniu wywodzi skutki prawne dla niego korzystne, oraz że Sąd powinien poddać decyzję organu kontroli merytorycznej, a zatem zbadać czy organ rentowy prawidłowo zastosował przepisy prawa przy ustalonym stanie faktycznym, co w przedmiotowej sprawie sprowadza się do ustalenia czy faktycznie nastąpiło tzw. przebicie zasłony korporacyjnej prowadzące do obejścia przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tj. art. 8 ust. 2a ustawy o sus.

Sąd ograniczając się do badania powiązań osobowo-kapitałowych pomiędzy wyżej wymienionymi podmiotami wyłącznie z perspektywy art. 22 § 1 k. p. nie jest w stanie poddać decyzji organu rentowego merytorycznej kontroli wskazującej na tzw. „uniesienie zasłony korporacyjnej” bez wykładni art. 3 k. p. i art. 22 § 1 k. p. z uwzględnieniem koncepcji przebicia zasłony korporacyjnej, ponieważ w świetle art. 22 § 1 k. p. spółka zależna jako odrębny podmiot istniejący w obrocie gospodarczym będzie w sposób oczywisty traktowana jako pracodawca dla Ubezpieczonego z uwagi na konieczność wykonania szeregu formalnych czynności

mających na celu urealnienie „nieważnego” (na gruncie przepisów prawa ubezpieczeń społecznych) w swej istocie stosunku pracy (takich jak zawarcie umowy o pracę, obsługa kadrowo-płacowa itp.).

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona o uchylenie wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie odwołania odwołującej spółki oraz o zasądzenie od odwołującej spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący się i zainteresowany wnieśli o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej o oddalenie wniesionej skargi w całości i w każdym przypadku o zasądzenie od organu rzecz odwołującego i zainteresowanego zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze,

że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym - jego zdaniem - polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając - jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej "oczywiste naruszenie prawa" - powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, Nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Twierdzenia skarżącego w żadnej mierze nie stanowią o oczywistej zasadności skargi a sprowadzają się jedynie do kontestowania ustaleń faktycznych sądu i jego oceny dowodów.

W sprawie ustalono, że nie doszło do ziszczenia się przesłanek pozwalających na zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w sposób wynikający z zaskarżonej decyzji. Sąd miał na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonał jego oceny prawnej.

Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy meriti ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Oznacza to niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Także zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące naruszenia prawa materialnego, mające w istocie charakter polemiki z ustaleniami faktycznymi sądów meriti i dokonaną przez te sądy oceną stanu faktycznego nie

mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej, ani jej przyjęcia do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2022 r., I CSK 664/22, Legalis nr 2739699; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2023 r., II PSK 58/22, Legalis nr 2909745).

Należy także zauważyć, że wyrażonej w art. 6 k.c., reguły rozkładu ciężaru dowodu nie można rozumieć w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, obowiązek dowodzenia wszelkich faktów o zasadniczym dla rozstrzygnięcia sporu znaczeniu spoczywa na stronie powodowej. Jeżeli jedna ze stron wykazała wystąpienie faktów przemawiających za słusnością jej stanowiska, wówczas to drugą stronę procesu obarcza ciężar udowodnienia okoliczności podważających ten wniosek (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 lutego 2021 r., III USKP 33/21, LEX nr 3123205; 19 grudnia 2013 r., II PK 70/13, LEX nr 1424850; z dnia 12 maja 2011 r., I PK 228/10, LEX nr 896458; z dnia 10 czerwca 2013 r., LEX nr 1341274; z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, LEX nr 8416).

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że organ rentowy nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych odnoszących się do indywidualnej sytuacji ubezpieczonego. Trudno zatem oczekiwać by w świetle braku ustaleń pozwalających na stwierdzenie, że zainteresowany powinien podlegać ubezpieczeniom jako pracownik S. – a nie S. 1. odwołująca się spółka była obciążona wykazaniem okoliczności przeciwnych. Sądy orzekające stwierdziły, że organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów na potwierdzenie tego, że pracodawcą ubezpieczonych był S. sp. z o.o. Organ rentowy ograniczył się tylko do przedłożenia na płycie CD bardzo obszernych akt kontroli, nie wskazując przy tym o przeprowadzenie dowodu z których dokumentów znajdujących się na płycie wnosi. Jednocześnie Sądy nie miały wątpliwości, że z akt osobowych ubezpieczonego wynikało, że umowę o pracę zawarł z S. 1.s.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej, co uzasadnia odmowę jej przyjęcia podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c.

[I.T.]

[a.]